

פרשת ויגש תשפה – סוד קיצור הסבל: איך הפכו רוב השנים במצרים לנוחות ומענגות?

1. **רש"י תחילת ויחי:** למה פרשה זו סתומה מכל פרשיות שבתורה [שאינן לה הפסק מפרשת וייגש ותחילתה סתומה ולא ברורה]? אלא כיון שנפטר אבינו יעקב, נסתמו עיניהם וליבם של ישראל מצרת השעבוד שהתחילו לשעבדם.

בראשית מו: ויאמר אלוקים לישראל **במראת הלילה** ... אל תירא מרדה מצרימה כי לגוי גדול אשימך שם. **בראשית כח:** ויפגע במקום וילן שם כי בא השמש ויחלם והנה סלם מצב ארצה.

במדבר כב: וילכו זקני מואב וזקני מדין וקסמים בידם ויבאו אל בלעם וידברו אליו דברי בלק: ויאמר אליהם לינו פה **הלילה** והשבתי אתכם דבר כאשר ידבר ה' אלי – **רש"י:** אין רוח הקודש שורה עליו אלא בלילה וכן לכל נביאי אומות העולם וכן לבן בחלום הלילה, שנאמר 'ויבא אלוקים אל לבן הארמי בחלום הלילה' - כאדם ההולך אצל פלגשו בהחבא.

משך חכמה: ויאמר אלוקים לישראל במראות הלילה' – הנה אצל אברהם ויצחק לא מצאנו זה, רק ביעקב כן ובוניא. היינו מפני שהיה מוכן לצאת לחו"ל לגור ולכן בא אליו התגלות אלקות בלילה, להראות שאף בלילה בחשכת הגלות שורה שכינה בישראל, כמו שאמרו גלו לבבל שכינה עמהם. וזה שאברהם תקן תפילת שחרית ויצחק מנחה [תפילות של אור] ויעקב ערבית [תפילה של חשיכה].

2. **בראשית מז:** וישב ישראל בארץ מצרים בארץ גשן ויאחזו בה ויפרו וירבו מאד: ויחי יעקב בארץ מצרים שבע עשרה שנה - **מדרש שכל טוב:** 'ויאחזו בה' - לקחו אחוזת קרקע ובתים. **'ויפרו'** בבנים ובבנות. **'וירבו'** - בנכסים. **'מאד'** - יותר מן המצרים, שהם היו נותנים חומש וישראל לא נתנו חומש, ועוד יותר שהקב"ה היה בעזרם לפרותם ולרבותם, כמו שהבטיח ליעקב 'כי לגוי גדול אשימך שם'.

שמות יב: ומושב בני ישראל אשר ישבו במצרים **שלושים שנה וארבע מאות שנה:** **בראשית טו:** ידע תדע כי גר יהיה זרעך בארץ לא להם ועבדום וענו אתם **ארבע מאות שנה** - **רש"י:** אי אפשר לומר [430 שנה] בארץ מצרים, שהרי קהת מהבאים עם יעקב היה, חשוב כל שנותיו (133) וכל שנות עמרם בנו (137) ו-80 של משה - לא תמצאם כך. ועל כרחך, הרבה שנים לקהת עד שירד למצרים והרבה משנות עמרם נבלעו בשנות קהת והרבה משנות משה נבלעים בשנות עמרם. **בראשית מב,ב:** רדו שמה - **רש"י:** רמז למאתים ועשר שנים שנשתעבדו למצרים כמניין 'רדו'.

מזרחי שמות ו,טז: שנות לוי משירד למצרים עד מותו הם 94 שנה ... תוציאם מה-210 שנה **ונמצא שלא היו ימי השעבוד רק 116 שנה.** **שמות רבא, כו,א:** בעת 'וימררו את חייהם', העמיד לו הקב"ה גואל - זו **מרים** על שם המירור [שנולדה אז והייתה ביציאת מצרים בת 86].

3. **תורת חיים חולין צא:** נגזר על ישראל שיהיו משועבדים במצרים 430 שנה, ועיקר שעבודם לא היה אלא שמונים ושש ... נמצא שחסר משעבודם ארבעה חלקים ולא השתעבדו אלא חמישית. והשתא ניחא שתיקנו ארבע כוסות, ש"כוס" בגימטריא 86 ונחסר מהשעבוד ארבע פעמים "כוס". ולהכי כתיב 'וחמשים עלו בני ישראל מארץ מצרים' שלא השתעבדו אלא חלק חמישית מ-430 שנה. **חיד"א פתח עיניים מגילה טז,ב:** 'שלח לו יין ישן' בגימטריא 430, לקיים גזירת ת"ל שנה במצרים שדעת זקנים – אברהם ויצחק - נוחה הימנו ורוצים בגזרתו יתברך ... ושלח גריסים של פול, לרמז שיהיה **לחצאים** כמו גריסין שהן חצאים, והשעבוד לא יהיה אלא "פול" שנים [בגימטריא 116].

4. **אבות ג,ה:** כל המקבל עליו עול תורה, מעבירין ממנו עול מלכות ועול דרך ארץ. וכל הפורק ממנו עול תורה, נותנין עליו עול מלכות ועול דרך ארץ.

ליקוטי שיחות טו/9-408: בשעה שיהודי יגע בעבודה הקשה של לימוד התורה, הוא יוצא ידי חובת העבודה הקשה של גלות מצרים ואינו צריך לעשותה בגשמיות ... אולם לאחר סיום התקופה הראשונה, שנעשה חסר ביגיעה בתורה – התחיל שעבוד מצרים כפשוטו. **זוהר ג קנג,א:** 'וימררו את חייהם' – היא התורה (שהיא חייו). 'בעבודה קשה' – זו קושיא, 'בחומר' – זה קל וחומר, 'בלבנים' – זה ליבון הלכה. 'ובכל עבודה בשדה' – זו ברייתא [שהם דברי תנאים שנשארו מחוץ למשנה, כמו השדה]. שאין בידינו הלכה ברורה ודין ברור כי כל דיני התורה במחלוקת שנויה, הללו מכשירים ומטהרים והללו פוסלים ומטמאים.

ליקוטי שיחות א/5: הכוונה האמתית שנתנו לאדם את דאגות הפרנסה, משום שעל ידי זה נעשה שבור בעצמו ויוצא מהמציאות שלו – ונעשה כלי לאור הקדושה ... במילא מובן **שהענין יכול להעשות גם ברגע אחד**, אם רגע אחד יפיק את הכוונה הפנימית שבזה ויפעל את מה שצריך לפעול.